

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolođvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

V novo dobo

Volilna borba je pri kraju. Naloga, ki čakajo vse javne delavce, nujno narekujejo, da se strasti pomire in ozračje razčisti. Le tako lahko od dela pričakujemo uspehov, ki jih narod želi in tudi zasluži.

Vsaka volilna borba prinese razgibanost in povzroči nešteto trenj, ki lahko koristijo ali pa tudi škodujejo, kar pač zavisi od zrelosti in moralne višine naroda in v nemali meri tudi od političnih delavcev. Koristna je taka borba zato, ker vzdrami speče sile k delu. Marsikdo, ki ostane sicer za javno življenje brezbrizen, skoraj bi rekli — suha veja, se prav ob tej borbi prebudi in vključi svoje moči in sposobnosti v prizadevanja skupnosti. Sile se merijo, idejno delo se poglobi, gospodarsko razširi, vsestransko se bistre pojmi in naziranja se v tekmovanju izbrusijo. Vse to deluje na splošno javno življenje osvežujoče in poživljajoče kakor nov dotok zdrave krvi v telesu.

Bistvo borbe

Rekli smo, da se bistre pojmi v tekmovanju. S tem smo povedali, v čem bodi bistvo borbe, ako naj bo ta res koristna. Bistvo za hasnovitost vsake borbe v javnem delovanju je namreč v pravilnem pojmovanju. Samo tam, kjer pomeni borba tekmovanje najboljših moči, lahko pričakujemo, da bo borba narod dvigala in vodila po vseh naporih do uspehov.

Po teh splošnih opombah bo vsakomur jasno, zakaj smo takoj uvodoma naglasili, da je sedaj treba pomiriti strasti in čim bolj izgladiti razdore.

Položaj Slovencev

Položaj Slovencev v naši skupni domovini je tak, da že z ozirom na tujino zahteva čim večjo strnitev in povezanost vseh tvornih sil v enoto. Samo na tak način smemo pričakovati, da bomo svojo posest ohranili in tudi navzven obvarovali žive tiste narodove dele, ki jim usoda ni bila tako mila kakor nam.

Usoda nas je postavila na predel zemlje, ki ni samo po naravi lep, ampak je tudi po svoji legi pomemben. Ako pogledamo v zgodovino, vidimo, da so naša tla močno napojena s krvjo. Že iz davnina so tod vodila pota s severa na jug, z vzhoda na zapad in obratno. In prav na naših tleh se ta pota križajo, zato pa se tukaj križajo tudi interesi različnih velikih narodov in zato je tu preteklo toliko krvi.

Kar je bilo nekdanj resnično, tudi danes še ni ob veljavo. Ob vsakem pomembnejšem evropskem pretresu se nehote zganemo tudi mi in drgetaje čakamo, kaj vse nam bo naklonila usoda. Letošnje leto je bilo polno takih težkih in važnih trenutkov. Ob združitvi Nemčije z Avstrijo, ob okružitvi Českoslovaške — da omenimo le ta dva najbolj značilna in tudi najbolj odločilna dogodka — pri nas ni bilo mislečega človeka, ki ne bi bil drhtel za usodo naroda. In takih ali

podobnih trenutkov, ki bodo morda celo še pomembnejši, nam utegne bodočnost odmeriti še več. Saj so naša tla vedno bolj občutno del tiste mednarodne žile, skozi katero se pretakajo nemški, italijanski, francoski in angleški življenjski sokovi. Ako smo čvrsti in strnjeni, ako pravilno in z razumom sledimo ritmu mednarodnega gospodarskega, socialnega in kulturnega utripanja, potem prav ta naš kočljivi položaj lahko za ves naš narod in tudi za državo pomeni velik blagoslov. Če pa ostanemo notranje razcepljeni, utegnemo prej ali slej postati le pripravna vaba za ta ali oni tuj pohlep.

Guvarji domovine

Vsak slovenski človek se mora zavedati, da je naš mali narodič čuvar velike domovine, prednja straža pri vratih, ki so velevažnega pomena za vso državo. Ta zavest mora biti zvezda vodnica vsega našega dela. Samo ob tej zavesti smo lahko prepričani, da ne bomo zabredli.

Kakor je naš položaj važen z ozirom na tujino, tako je pomemben tudi v notranjem, v domačem državnem življenju. Žal ne moremo reči, da bi se bili v preteklosti tega vedno dovolj izrazito zavedali. Vsaj v dejanjih tega nismo znali zadostno pokazati in podčrtati. Zato smo po lastni krivdi zapravili dobršen del ugleda in spoštovanja, ki so ga nam izkazovali Srbi in Hrvatje ob združitvi v skupnem jugoslovanskem domu.

Ceški listi so polni zapiskov, ki pretresajo srce. Tam toži kmet o polju, ki ni več njegovo, tam delavec o tovarni, ki ga je odslovila, tam učitelj o šoli, ki jo je zapustil in končno vsi o milijonu rojakov, ki so po »načelu« narodne samoodločbe pripadli tujim državam. Vsi tožijo po lepem Češkem lesu, po Hodskih gorah, po Tatrah. Najdragocenejši kosj domovine so izven nje.

Ti listi so bili nekaj časa tudi polni obložb zoper krivce strahotne nasreče. Obloževali so celo stvaritelje države. Dokler se ni oglasil Karel Capek, ki je zapisal tole: Ni glavno vprašanje, kdo je kriv, temveč, kaj je krivo. Krivo pa je, kar ni dobro. Če je kdo priden, bo ostal tudi sedaj; če je vesten, se ne bo spremenil; če je zvest, ne bo zašel v nezvestobo in pošten ne v neposlušnost. Stalnost v takem bo zajamčila vrnitev vsega izgubljenega. Čehi so imeli trajno vero v svojo svobodo od leta 1620. in se ji niso nikoli odrekli. Čehi so narod, kjer dobre lastnosti prehajajo iz roda v rod in zato za dolgo sploh kloniti ne morejo. Čehom se je zgodilo, kar niti pri večjih narodih ni bilo izključeno: dogodki so včasih močnejši od najjačje volje. Ker pa je narodna volja živo bitje, ki le po-

Naloga bodočnosti

Ne pisemo tega kot očitek na katero koli stran. Vsekakor pa se nam ta ugotovitev zdi potrebna; kajti ob njej lahko razumemo, zakaj marsikaj ni vselej tako kakor bi želeli in kakor narod tudi upravičeno pričakuje. Naloga bodočnosti pa je, da popravimo napake preteklosti.

Neprimerno važnejše kakor vsi naši mali, v marsičem prav po slovensko neznačni in zato smešni notranji prepiri in spori, je vprašanje zveze Slovenije z morjem; kajti to je naše življenjsko vprašanje. Enako kliče po rešitvi vprašanje naših cest in drugih prometnih žil, brez katerih narod ne more živeti, ampak komaj životari.

Vsenarodni problemi

Vzporedno s tema velikima, res vsenarodnim problemoma bi jih lahko našli še dolga vrsto. Sodimo pa, da bi bilo to odveč, ker jih itak vsi poznamo. Saj so to naloge, ki vsak dan nujnejše trkajo na naša vrata. Bolj ko bomo strnjeni in enotni, boljše in hitreje jih bomo rešili.

Ali bomo Slovenci leta 1938. manj zreli kakor smo bili leta 1848.? To je vprašanje, na katero bo moral narod v najkrajšem času z dejanji pošteno in odkrito odgovoriti. Od tega odgovora je odvisna naša bodočnost in v znatni meri tudi blaginja vse Jugoslavije.

Stalnost

pusti včasih, a nikdar ne preneha, je škoda iskati krivce. Vse delo se mora posvetiti le napredku naroda in ni izgubljati časa za stvari, ki jih more splošnosti razkriti šele zgodovina.

Čehi se ne boje za obstanek, ker so močni v svoji notranjosti. Vsak posameznik predstavlja osebnost, je član nepretržne verige, ki s trdno odpornostjo oklepa domovino.

Nove topilnice rud

V Beogradu sta bila nedavno ustanovna občna zbora »Topilnice svinec v Zvečanu d. d.« z osnovno glavnicco 60 milijonov din in »Topilnice cinka v Sabcu d. d.« z osnovno glavnicco 30 milijonov din. Ustanoviteljica teh dveh družb je družba Trepča Mines Limited v Londonu. Predsednik upravnega odbora obeh družb je Alfred Chester Bea, a njegov namestnik inženir Savič.

Kakor je znano, je bila pred meseci z uredbo uzakonjena pogodba med našo državo in družbo Trepča Mines, ki predvideva ustanovitev obeh družb, da se zgradi topilnica za cink in svinco. Za obratovanje obeh topilnic in za prido-

bivanje koncentrata svinčene in cinkove rude, daje uredba znatne fiskalne ugodnosti.

Topilnico svinca bodo zgradili v Zvečanu ter bo dovršena do oktobra 1939. Njena začetna kapaciteta bo 12.000 tof surovega in rafiniranega svinca na leto. Do januarja 1941 se bo topilnica povečala, tako da bo predelovala vso svinčeno rudo in rudnikov Trepča Mines. Topilnica cinka bo zgrajena v Šabcu. Njena kapaciteta bo 10.000 ton navadnega in rafiniranega cinka na leto. Topilnica cinka bo dovršena do julija 1940.

Izvoz orehov, suhih jabolk in hrušk

Minister trgovine in industrije g. ing. Nikola Kabalin je podpisal odlok, po katerem se uvažajo posebne takse za izvoz orehov, suhih jabolk in hrušk. Ta posebna taksa znaša za orehe v luščinah 1 din, za suha jabolka in hruške pa 0,50 din za 100 kg. Ta taksa se zaračuna ob priliki izdaje potrdila o kakovosti sadja in sadnih izdelkov, namenjenih izvozu. Ta odlok stopi v veljavo z dnem objave v »Službenih novinah«, kar se bo kmalu zgodilo.

Madžarska ima 700.000 Slovanov

Med Češkoslovaško in Madžarsko se je z revizijo mej narodno stanje v škodo Slovanov znatno spremenilo. Po podatkih je med 1.060.000 novodošlimi državljani Madžarske 756.000 tuje nemadžarske narodnosti, in sicer: 300.000 Slovakov in Rusinov, 150.000 Judov in okrog 100.000 Nemcev. Iz tega sledi, da prebiva sedaj na Madžarskem 600.000 Nemcev, 500.000 Slovakov, 120.000 Jugoslovanov, 50.000 Rusinov, 560.000 Judov in nad 20.000 Romunov.

Nemški val na Poljskem

Na Poljskem se je pridno začela gibati mladonemška stranka (Jungdeutsche Partei). Senator Visner je na njenih shodih v zadnjem času zlasti poudaril, da je treba zmobilizirati vse skupine nemške manjšine na Poljskem v boj za nemške življenjske pravice in obstoj. Po njegovem sedanja doba ni normalna in je treba gledati daleč v bodočnost.

Senator Visner odkrito nastopa za politično avtonomijo Nemcev na Poljskem in se pri tem sklicuje na narodnostne podmene nemškega narodnega socializma.

Njegovo delovanje že kaže sadove. Rodbine, ki so se že desetletja priznavale k poljskemu narodu, so se jele vračati k nemški narodnosti.

Zunanji znak probujajočih se Nemcev na Poljskem so tudi bele nogavice, podobno kakor marsikje drugje. Kaj pride za nogavicami, to so Poljaki lahko videli v nedavni preteklosti.

Novi italijanski zakoni

V Italiji so novim razmeram in novemu duhu že pred časom prilagodili kazensko pravo, sedaj pa pripravljajo novo izdajo in preureditev civilnega prava.

Prva knjiga državlanskega zakonika prinaša odločbe o osebnem in družinskem pravu in je pravkar izšla. Določbe v zakonu, o otrocih o adopciji temelje na novem načelu, da je treba zajamčiti nravni razvoj in gospodarsko trdnost družine. Minister pravde Arrigio Solmi je priobčil obširen članek, v katerem poudarja, da je izhodišče nove miselnosti družina in ne posameznik. Novi zakon posebej urejuje pravni položaj nezakonskih otrok in jim zagotavlja podobne pravice kot zakonskim. Tudi dovoljuje s primernimi omejitvami ugotovitev očetovstva za nezakonce. Na drugi strani nova postava obtežuje ločitev zakona in izključuje razporoko.

Naša moč je v kmetijski družini

Vse premalo skrbi posvečamo pri nas vzgoji naroda, zlasti tisti prvi vzgoji, na kateri pozneje temelji vsa človeška osebnost in njegovo delo. Medtem ko povsod drugod po svetu lahko opazujemo velikansko in ogorčeno borbo za pravico do vzgoje, puščamo mi to vprašanje domala čisto v nemar. Menda si večina ljudi pri nas celo domišlja, da je najbolje tako kakor je, drugi pa so tako kratkovidni in mislijo, da se vzgoja začne lahko v taki človekovi življenjski dobi, ko je človekova osebnost v glavnem že oblikovana ter so slabe in dobre kali v njem že tako močne, da jih bistveno ni mogoče več spremeniti.

Prav zavoljo tega je pri nas toliko žalostnih pojavov, o katerih smo že večkrat razpravljali v »Kmetiskem listu«. Zavoljo tega se nam zdi nujno potrebno opozoriti slovensko vas, da se z vso odločnostjo potegne za pravico soodločevanja pri vzgajanju svojega naraščaja.

Prvo vzgojo da človeku dom in temeljne poteze za poznejše človekove duševne oblike začrta materina roka. Zato pa je silno važno in nujno potrebno, da postane slovenska kmetijska mati sposobna za čim popolnejše izvrševanje te svoje velike, morda celo največje naloge. Tu seveda ne kaže čakati desetletja, ampak je treba s pospešenim in prav tem smotrom prirojenim prosvetnim in izobraževalnim delom polagati kali iskanih vzorov v sprejemljiva, za napredek in lepoto vneta srca naših kmetijskih deklet. Nje moramo tako vzgojiti, da bodo sposobne, zmogljive in voljne dati bodočemu rodu tako vzgojo, kakršne nam naše matere vzlic vsej dobroti in kljub najboljši volji niso mogle in niso znale dati. Naša mlada in res napredna kmetijska družina mora postati v polnem pomenu besede ognjišče nove dobe, kmetijska žena, mlada kmetijska mati pa tisto žarišče, odkoder bo vedno svetila luč dobrote in požrtvovalnosti. ljubezni do lastne zemlje, do lastne krvi in kmetijskega dela vsem članom družine. Dom ne sme biti samo prenočevališče, streha, pod katero zgarani človek zvečer položi svoje trudne kosti, ampak mora postati neusahljiv studenec življenjske lepote in vere v življenje, take silne vere, ki gore prestavlja in katere ne more zatreči noben sovražen vihar.

Vse to pa mati in družina lahko dosežeta samo v primeru, da je vzgoja zunaj kmetijskega doma skladna z domačo. Kakor slana pa vpliva na mlada srca, če slišijo zasmehovanje in zaničevanje domače vzgoje. Vzgojitelj, ki tako dela, ni vreden, da ga narod hrani in vzdržuje. Tak vzgojitelj je strup, ki samo razkraja in s tem ubija našo skupno življenjsko silo.

Z veseljem lahko ugotovimo, da se slovensko učiteljstvo po svoji ogromni večini zaveda važnosti in težke odgovornosti svojega poklica. Njegovo delo v šoli in požrtvovalno izobraževalno pa gospodarsko prosvetno in kulturno delo zunaj šole zasluži vse priznanje. Narod mu s hvaležnostjo to priznanje že zdavnaj daje in izkazuje, skrajni čas bi pa tudi bil, da mu izkažejo priznanje vodilni krogi na ta način, da mu izboljšajo njegov gmotni in moralni položaj. Učitelj, ki ga je narod prejel in priznal ter se ga oklenil, bi moral biti na svojem službenem mestu deležen stalnosti, da bi tako svoje vzgojno delo nemoteno lahko širil, poglobljal in izpolnjeval. Vsaka prekinitev takega dela in celo že vsaka sprememba metode povzroči škodo, ki je čisto za dolgo dobo sploh nepopravljiva, prav gotovo pa ima vselej za ljudstvo slabe posledice, hujše celo kakor zanj, ki se mora nenadoma ločiti s priljubljenimi in skrbno obdelanimi njive ter oditi kdo ve kam na neznano ledino.

Poleg šole deluje na kmetih še vrsta drugih činiteljev, ki si laste pravico do vzgoje in jo tudi dosledno izvajajo. Kakšno je njih delo in kakšni so sadovi tega dela, o tem nam dovolj žalostno in še preveč zgovorno pričča vsakdanjost. Zaradi tega danes o tem delu vzgojnega delovanja ne bomo razmotrivali. Ugotovimo naj samo, da bi se o njem nikakor ne mogli izraziti s tisto pohvalo in takim priznanjem kakor smo to brez hvalisanja lahko rekli o našem učiteljstvu. O priliki bomo obširneje spregovorili o tem delu in ga osvetlili s primeri iz življenja, že danes pa rečemo, da bi se morala tudi ta plat zavedati, da je vsa narodova moč in življenjska sila v dobri, zdravi kmetijski družini, ki je stebel naroda in najboljša opora vsem stanovom in slojem.

Protizidovski zakoni

V zadnjem času države po nemškem vzgledu druga za drugo izdajajo bolj ali manj stroge zakone proti Židom. Tako je romunska vlada objavila zakon, po katerem si morajo vsi Židje, ki pri zadnji reviziji državljanstva niso mogli dokazati, da so romunski državljani, nabaviti posebne izkaznice, ki jih bo izdajalo notranje ministrstvo. Te izkaznice si morajo nabaviti tudi Židje, ki so tuji državljani. Le emigranti s tako zvanim Nansenovim potnim listom teh izkaznic ne dobe. Izkaznice bodo veljavne leto dni in se morajo vsako leto obnoviti. Lastniki teh izkaznic ne morejo dobiti v Romuniji nikake zaposlitve, dokler je le en romunski državljan brez posla. Samo enkrat na leto bodo lastniki teh izkaznic lahko dobili dovoljenje za potovanje v inozemstvo. Pristojbine za izdajo teh izkaznic znašajo 5 do 10 tisoč levov. Židje, ki te pristojbine ne morejo plačati, bodo izgnani. Istočasno je odrejena stroga kontrola vseh tujcev po policiji. Uradni komunikacije h koncu napoveduje, da bo v kratkem s posebnim zakonom urejeno židovsko vprašanje v Romuniji.

Tudi poljskemu parlamentu je vlada že predložila zakon o ureditvi položaja Židov. Na dopoldanski seji je general Skwarzinski, šef nacionalne unije, izjavil, da je židovsko vprašanje treba urediti po zakoniti poti. Naglasil je, da se bo nacionalna unija pri izdelavi končnega osnutka tega zakona ravnala po naslednjem načelu: 1. Židovsko vprašanje je treba urediti s tem, da

se zmanjša število Židov na Poljskem. 2. Poljsko gospodarstvo je treba osvoboditi židovskega vpliva. 3. Številno razmerje med Židi in ostalimi v gotovih poklicih se mora zmanjšati.

General Skwarzinski je še dostavil, da bo Poljska na vsak način skušala čim prej urediti vprašanje židovskega izseljevanja.

V Nemčiji so dosedanje odredbe in ukrepe proti Židom še poostriili. Predsednik berlinske policije je izdal prepoved, po kateri Židje ne smejo stopiti več na določene ulice in trge niti se po teh ulicah in trgih voziti s kakršnimkoli vozilom. V glavnem bo Židom dovoljena samo uporaba ulic in trgov, v katerih so v pretežni večini nastanjeni Židje. Vrhovni poveljnik nemške policije Himmler pa je s takojšnjo veljavo odvzel vsem Židom šoferska dovoljenja ter odslaj noben Žid ne sme več upravljati avtomobila ali drugega motornega vozila. Židje tudi ne smejo imeti osebnih avtomobilov in motornih koles. Glede tovrstnih avtomobilov bodo izdane še posebne določbe. Za kršitve teh prepovedi so določene zelo stroge sankcije.

Ko prečitata Kmetiski list, dajte ga lepo o žep in pokažite ga sosedu. Opozorite ga na važnejše članke, ki so pisani o duhu kmetijskega pokreta. Ne bo vam treba tega ponoviti trikrat, pa boste imeli pridobljenega novega naročnika za prihodnje leto.

Doma in drugod

Uradno poročilo o izidu volitev

Agencija Avala poroča, da so nedeljske volitve po vsej državi potekle v redu in miru, izvzemši nekaj incidentov, pri katerih sta bili v vardarski banovini pri spopadu z organi oblasti ubiti dve osebi. Pri medsebojnih spopadih med meščani sta bili tudi v drinski banovini ubiti dve osebi, ranjenih pa 14. V hrvatskih krajih je bilo s strani pristašev bivše HSS mnogo nasilja in groženj proti njihovim političnim nasprotnikom.

O skupnem izidu

objavlja ministrstvo notranjih zadev pod številko 53.533: Volitve za narodne poslance, ki so bile včeraj, so potekle v redu in miru. Po uradnih podatkih, ki jih je dobilo notranje ministrstvo, so rezultati po posameznih banovinah sledeči (številke pomenijo: prva glasove za listo dr. Stojadinovića, druga glasove za listo dr. Mačka in tretja glasove za listo Dimitrija Ljotića):

dravska:	170.252	45.123	1.192
savska:	111.483	529.712	2.137
dunavska:	372.085	129.269	17.291
moravska:	248.733	77.818	302
drinska:	189.291	136.297	3.806
vrbska:	107.421	101.873	1.071
primorska:	42.781	159.428	2.387
vardarska:	226.716	74.977	133
zetska:	128.174	70.765	1.041
Beograd:	39.683	11.561	510

Skupaj: lista dr. Stojadinovića 1.636.519, lista dr. Mačka 1.336.823, lista Ljotića 30.310.

V odstotkih so dobile vse tri državne liste po posameznih banovinah (razporeditev ista):

dravska:	78.64	20.84	0.52
savska:	17.33	82.34	0.33
dunavska:	71.74	24.93	3.33
moravska:	75.98	23.77	0.24
drinska:	57.47	41.38	1.15
vrbska:	51.06	48.43	0.5
primorska:	20.91	77.92	1.17
vardarska:	75.11	24.84	0.05
zetska:	64.09	35.39	0.52
Beograd:	76.68	22.34	0.98

Iz vsega navedenega sledi, da je povprečje po odstotkih sledeče: za listo dr. Stojadinovića 58.90%, za listo dr. Mačka 40.21% in za listo Ljotića 0.89%.

Iz prej navedenih števil se vidi, da je državna lista dr. Stojadinovića dobila absolutno večino v sledečih banovinah: v dravski, dunavski, moravski, drinski, vrbski, vardarski, zetski in na področju mesta Beograda — torej v vsej državi razen v savski in primorski banovini. V teh dveh banovinah so pristaši dr. Mačka izvajali tak teror, da so lahko na večini volišč volili brez kontrole. Imeli so v rokah vso oblast na voliščih. Zaradi tega volilni rezultati v primorski in savski banovini za listo dr. Mačka niso realni. Splošnim številčnim rezultatom je treba pristaviti, da predstavlja lista dr. Mačka po izjavah samih kandidatov neko začasno tehnično sodelovanje brez kake programske enotnosti in brez skupnosti stališč. Prav to zmanjšuje pomen številčnega rezultata liste dr. Mačka, katerega zavezniki so zastopani v srbskem delu združene opozicije.

Vse volilne listine iz vseh volilnih edinic so danes izročili predsedniki volilnih odborov okrajnim sodiščem, ki jih bodo takoj dostavila glavnemu volilnemu odboru.

Dinar v obmejnem prometu

Minister za finance je odredil, da smejo jugoslovanski državljani naseljeni v obmejnem

pasu, v katerem dejansko obstoji obmejni promet, nesti iz države za nakup živil za svoje hišne potrebe na dan samo do 100 din v kovnem denarju na osebo. Ta pravica se nanaša na dvolastnike in njihove delavce, ki prestopajo mejo radi obdelovanja dvolastniških posestev.

Ob 20letnici Cankarjeve smrti

Dne 11. t. m. je minilo 20 let, odkar je nehalo utripati srce največjega slovenskega pisatelja, umetnika res po božji volji, našega nesmrtnega Ivana Cankarja.

Cankar je bil sin ubogega bajtarja z Vrhniko, šolal pa se je v Ljubljani in na Dunaju, zadnja leta svojega življenja pa je zopet preživel v Ljubljani. Njegovo truplo je našlo zadnji dom na pokopališču pri Sv. Križu, kjer počiva v skupnem grobu s prijatelja pesnikoma Josipom Murnom-Aleksandrovim in Dragotinom Kettejem, ki sta oba umrla že pred njim.

Cankar je glasnik in zagovornik bednih in trpečih. Mali človek, zlasti delavec in kmet, je našel v tem velikem mojstru slovenske lepe besede doslej nenadkriljivega oblikovalca. Neizprosno je Cankar v svojih delih bičal slovenske pogrške in razvade. Ostrina njegove jedkosti se ni ustavila pred nobeno veličino. Bil je bojevnik v vsakem pogledu. Boril se je za pravice zatiranih, boril za pravice naroda in boril za resnico, za resnico v življenju in v svoji umetnosti.

Največjega glasnika pa je našla v Cankarju slovenska mati. Prav bi bilo, da bi kdo poskrbel izbor najlepših in najglobljih odlomkov iz tistih Cankarjevih del, kjer govori umetnik o materi. S primernim uvodom in pojasnilom naj bi bila ta knjiga stalno čtivo naših kmetijskih žena in deklet. Ob njem naj bi se duševno plemenitile in bogatele naše sedanje in bodoče matere.

Kmetijska Matica in »Gruda« bi bili v to delo poklicani. Tako bi se slovenski kmetijski živelj najlepše oddolžil temu duševnemu velikanu, zraven pa si odprl zakladnico, katere vrednota je neminljiva.

Ako doslej nismo mislili na to, naj nam ne bo vzrok, da tudi v bodoče ne bi izvršili te naloge. Čim prej to storimo, tem bolje bomo dokazali, da smo vredni duševnih velikanov, kakršnega nam je usoda podarila v Ivanu Cankarju.

Industrija gre na jug

O tem pojavu, ki pomeni za nas hud gospodarski udarec, smo že večkrat poročali v »Kmetiskem listu«. Sedaj poročajo, da se namerava še velik del naše industrije preseliti v centralne dele države. Kot glavne vzroke za te selitve navajajo težnjo naše industrije po večji racionalizaciji, da se zmanjšajo stroški proizvodnje na čim manjšo stvar. Tako bi se mogli njeni proizvodi čim ceneje in sigurneje plasirati v vseh krajih kraljevine. Med te vzroke je treba prištevati v glavnem velike prevozne stroške, ki obremenjujejo izdelke industrije na periferiji države pri prevozu v notranjost. Ti veliki stroški imajo za posledico povečanje prodajne cene. So industrijska podjetja v dravski in savski banovini, ki prodajajo v domačih krajih največ 5 do 12% svojih izdelkov, vse ostalo pa izvažajo v druge kraje. Tako prodaja n. pr. kovinarska industrija v dravski banovini od svoje skupne proizvodnje v svoji banovini komaj 5 do 10%. V istem položaju je veliko število tekstilnih in še nekaterih drugih industrij.

Poklicani činitelji bi morali vsekakor napeti vse sile, da se ta selitve vsaj omeji, če je že ni mogoče preprečiti. Kajti za izpad dohodkov in defa v industrijskih obratih bi skoro zaman iskali enakovrednega nadomestila.

Gostilničarska pivovarna v obratu

Pretekli teden je bila v Laškem na svečan način otvorjena Gostilničarska pivovarna, katero so z velikimi žrtvami zgradili naši slovenski gostilničarji. Zgradba sama, kakor tudi ostale tehnične naprave pivovarne so najmodernejše v naši državi. Pivo, ki je šlo te dni v promet, je odlične kakovosti, tako da ne zaostaja za nekaj slovečim »Laškim pivom«.

K slavnosti se je zbralo veliko število pozhrtvovalnih gostilničarjev, zastopnikov oblasti in mnogo drugih interesentov. Blagoslovitev novega podjetja je opravil domači župnik in spregovoril k otvoritvi nekaj lepih misli. Po blagoslovitvi je goste in zbrano občinstvo pozdravil predsednik Zveze gost. združenj dravske banovine g. Ciril Majcen, kateri je orisal velik pomen nove pivovarne za naš domači gostilničarski stan.

Boj proti legarju

V nekaterih občinah vrbske banovine se je pojavil pegasti legar. Kakor poroča Higijenski zavod v Banjaluki, je bilo letos v 11 srezih do 400 bolnikov. Značilno je, da se ta nalezljiva bolezen v večji ali manjši meri pojavlja vsako leto v istih srezih. Najbolj so prizadeti srez Mrkonjić grad, Jajce, Ključ, Sanski most, Kotor Varoš, Bosansko Grahovo, Maglaj in Gradiška. Ravno tako se je legar nekdanj pojavljal v Srbiji in šele s temeljito, dobro organizirano akcijo so ga zdravstvene oblasti zatrle. Te akcije se je zdaj lotil tudi banjalučki Higijenski zavod, ki pošilja v vse vasi, kjer se legar pojavlja, potujoča kopalnišča. V treh srezih je bilo okopanih 4500 oseb, razkužila pa so 800 domačij. V mnogih vaseh so našli uslužbenci Higijenskega zavoda hudo revščino. Mnogi vaščani imajo samo po en par perila in ko se je potujoče kopalnišče spel vrnilo tja, so uslužbenci Higijenskega zavoda prinesli s seboj tudi večjo zalogo perila za najbolj revne prebivalce.

Semenski krompir in oves

Celjsko mestno polgavarstvo razglasa: Kr. banska uprava bo v prihodnji pomladi dodeljevala kmetovalcem semenski krompir in oves (češki oves Svalof) po dnevni tržni ceni semenskega blaga. Dodeljevali bodo seme, ki izvira iz posevkov, priznanih po osrednji komisiji za semenogojstvo. Kmetovalci iz območja mestne občine celjske, ki želijo nabaviti seme, naj se do 31. t. m. prigrasijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 47. Za vsak kilogram prijavljenega semena ovsja je treba vložiti 0-50 in za krompir 0-20 din are.

Kaj se godi po svetu

Med Italijo in Francijo

je v zadnjem času zavladala precejšnja napetost, ki so jo povzročili italijanski vzkliki o priliki nedavnega govora italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v rimskem parlamentu. Italijanska zbornica je namreč tedaj zaorila v klicih: »Korzika, Tunis, Džibuti!«

Korzika je otok na severozahodni strani Italije. Tam je tekla zibel Napoleona, a otok je v francoski posesti. Tunis in Džibuti sta dve francoski koloniji v Afriki. Italija želi priključitev francoskega Tunisa k svoji Libiji, Džibuti pa je zanjo važen kot izhodišče Abesinije na morje.

Seveda so italijanske zahteve zbudile po vsej Franciji val ogorčenja in odločnih protestov, ki so prišli do izraza zlasti ob številnih demonstracijah. Položaj postaja tako resen, da je vojni minister general Gayda objavil celo članek, v katerem odkrito pravi, da je italijanski narod pripravljen marširati proti Franciji, ako bi kazalo.

Po francoskih vesteh namerava Mussolini pri pogajanjih s Francijo postaviti te zahteve:

1. Nov statut za Italijane v Tunisu, ki naj bi se jim zagotovila popolna avtonomija.
2. Revizija meja med Libijo in Tunisom, tako da bi Italiji pripadlo več krajev, ki imajo dosti vode.
3. Zmanjšanje francoskih vojaških sil v Tunisu.

Anglija

skuša v tem sporu posredovati. Zato sta angleški ministrski predsednik Chamberlain in lord Halifax, angleški zunanji minister, 11. t. m. odpotovala v Rim. Kako se bo spor končal, je težko reči. Sodeč po splošnem svetovno političnem položaju pa je več ko verjetno, da bo morala Francija, ki je po lastni krivdi danes v Evropi močno osamljena, v veliki meri popustiti in vsaj deloma ugoditi italijanskim zahtevam. Tako bo pač deležna usode, ki jo je pomagala kovati drugim.

Med Nemčijo in Francijo

je bil nedavno podpisan pakt o nenapadanju. V pogodbi obe državi slovesno izjavljata, da nimata druga proti drugi nobenih teritorialnih zahtev in da si bosta prizadevali uravnati vse morebitne spore v prijateljskem duhu in brez uporabe orožja.

Kakor pakt po eni strani pomeni olajšanje za evropsko politično ozračje, tako po drugi izgublja na svojem pomenu, ker ostaja brez vpliva na sedanje in bodoče odnose obeh pogodbenic do drugih držav. To se vidi že v sedanjem italijansko-francoskem sporu, kjer bi bil pakt z Nemčijo v drugačni obliki za Francijo pač ogromnega pomena. Tudi v pogodbi ni nikjer povedano, ali se nanaša priznanje teritorialne nedotakljivosti le na Francijo samo ali velja poleg tega tudi za njene kolonije. To je tem važnejše, ker po zadnjih poročilih namerava

Hitler

v najkrajšem času točno opredeliti nemške kolonialne zahteve. Kakor poročajo, bo zahteval vrnitev vseh kolonij, kar jih je imela predvojna Nemčija, brez ozira na to, v čigavi posesti ali upravi so danes. Verjetno je, da bo prav ta zahteva preizkusen kamen za vrednost marsikaterga pakta.

Češkoslovaška

se po okrnitvi smotrno obnavlja in notranje urejuje. Predsednik vlade Beran je nedavno v govoru po radiu sporočil program svoje vlade. Nas zanima posebno tisti del govora, ki obravnava zunanje politične smernice. O njih pravi ministrski predsednik Beran:

»Zelimo živeti v najboljših odnošajih z vsemi našimi sosedi, ker smo prepričani, da bo to sodelovanje koristno. Čvrsto pa smo odločeni, da ohranimo svojo neodvisnost in samostojnost ter bomo storili samo to, kar nam bodo velevali naši interesi. Smo odkriti zagovorniki iskrenega so-

delovanja z našim največjim sosedom Nemčijo, ker vemo, da je to sodelovanje potrebno in so ga tudi že prej mnogokrat poudarjali naši veliki učitelji. Zelimo prav tako dobro sodelovanje s Poljsko in Madžarsko in, samo po sebi se raz-

Francoski zunanji minister Georges Bonnet, ki je podpisal za Francijo francosko-nemško pogodbo. Zdaj mu delajo preglavice Lahji s svojimi zahtevami po francoskih kolonijah

me, tudi z Romunijo in Jugoslavijo. Romunija in Jugoslavija sta nam dokazali v najtežjih časih in v najbolešnejših trenutkih naše zgodovine odkritosrčno sočustvovanje in simpatije, za kar se jima moramo od vsega srca zahvaliti.«

Nemški zunanji minister Joachim v. Ribbentrop, ki je nedavno podpisal nenapadalni pakt med Nemčijo in Francijo

Romunska napetost

Po padcu Codreana in vrsti njegovih ožjih sodelavcev so v Romuniji še vedno v veljavi najstrožje varnostne odredbe. Mostovi, javne zgradbe, železniške postaje in vse strateške postojanke so še dalje strogo zastražene. Posebno je pa zastražena Bukarešta, ker se oblastva boje atentatov. Mnogo voditeljev Zelezne garde se je poskrilo in jih oblastva kljub vsem naporom ne morejo najti. Oblastva sumijo, da so skriti v Bukarešti in da pripravljajo neko novo akcijo. Aretacije se neprenehoma nadaljujejo in trdi se, da je v vseh romunskih zaporih že okoli 18.000 članov Zelezne garde. Preiskave in obsodbe se vsak dan nadaljujejo. Poluradna »Romania« opravičuje to postopanje z objavo, da je bilo treba seči po brezobzirnih sredstvih, da se prepreči velika nevarnost, ki je Romunji grozila.

V Černovicah so izvršili hišno preiskavo v vseh višjih razredih srednjih šol in na univerzi. Aretirali so mnogo dijakov in tudi precej profesorjev. V kratkem se bo pričel proces proti teroristom. Poročila napovedujejo, da bo izrečenih več smrtnih obsodb. Enako zatrjujejo, da pride kmalu do važnih sprememb v romunski vladi.

Ukrajinske zahteve na Poljskem

Ukrajinski poslanec Mudry je v poljskem parlamentu v imenu ukrajinskega parlamentarnega kluba predložil zakonski predlog o popolni teritorialni avtonomiji ukrajinskega ozemlja v vzhodni Galiciji in v Voliniji. Ta zakonski predlog določa, da se mora priznati Ukrajincem na Poljskem popolna avtonomija z avtonomnim pokrajinskim parlamentom in avtonomno pokrajinsko vlado. Poslanec Mudry je zahteval, da se ta zakonski predlog takoj postavi na dnevni red in obravnava po skrajšanem postopku.

Predsednik parlamenta Makovsky je zahtevo odklonil, v vsem poljskem tisku pa je predlog poslanca Mudrega vzbudil precej razburjenja, ker vidi v tem začetek velikopoteznega ukrajinskega avtonomističnega gibanja, ki bi utegnilo dobiti podporo tudi od zunaj in ukrojiti Poljski podobno usodo kakor jo je nedavno doživela Češkoslovaška.

Kaj pravijo

O hlapčevstvu objavlja zadnja »Nova Pravda« uvodnik, kjer pravi med drugim:

»Med slovenskim narodom je mnogo, premnogo nečedne lastnosti, hlapčevstva. Res je, skozi vso zgodovino smo hlapčevali in prav verjetno bi se človeku zdelo, da nam je življenje vtisnilo v kri to strašno podobo. Toda zgodovina tudi pravi, da so mnogi drugi narodi slično trpeli, kakor mi Slovenci, a vidimo, da je njih duh kljub vsemu ponosen, samozavesten, daš nekateri jedva presegajo naš ubogi milijon. Naš duh pa s pretirano uslužnostjo lega v prahu na trebuh pred tujim veličastjem in vprav hlapčevska lastnost hlapčevskega duha in mesa in krvi je, da priznamo tujcu vse, domačinu pa nič. Drug drugemu smo hujši kot besni volkovi, grizemo se s srditimi zobmi: napram tujcu smo pohlevno kuže, ki prikupljivo mahlja z repom, da bo njegov milostni pogled prijazen.«

»Sokolska volja« kliče v letošnji 101. številki, da hočemo sedaj naprej, in pravi med drugim tudi tole:

»Naše nrvstveno čustvo ne dovoljuje, da bi kdor koli živel in delal sam za sebe na škodo naroda, na račun njegove časti in na kvar naše samostojnosti. Kdor ne izpolnjuje svojih dolžnosti, ki jih ima vsak do potreb in zahtev sedanjosti, ta nima pravice do pridobitev, ki dozevevajo iz smotrenega dela vseh na korist naše narodne zajednice.«

»Trgovski list« z dne 7. decembra t. l. razpravlja v zrealu reform, ki jih je napovedal sedanji češko-slovaški ministrski predsednik Beran, o preureditvah, ki bi bile potrebne tudi pri nas, in med drugim pravi:

»Ne na zadnje pa je treba hkrati z reformo uprave rešiti tudi vprašanje vzgoje mladine. Obe vprašanji sta dejansko ena celota. Dobra uprava skrbi zato, da dobi tudi dober naraščaj, da dobi iniciativne in ekspeditivne ljudi, ne pa birokrate, ki mislijo le na to, kako si bodo s sedenjem zaslužili pokojnino. Dobra uprava misli nadalje tudi na to, da pritegne v svojo službo tudi najsposobnejši naraščaj. V ta namen pa je potrebno, da nudi državna služba mladim ljudem ne le zagotovljeno eksistenco, temveč tudi gotovost, da bodo mogli delati in da bo njih pošteno prizadevanje imelo tudi pozitivne uspehe.«

»Delavska pravica« razpravlja v uvodniku zadnje številke o megli sedanje dobe in med drugim izvaja tudi tole:

»Današnjost je neka gospodarsko-tehnična prehodna doba dela. Naj si bo zunanja oblika se-stoja družbe kakršna koli, strojnemu delu in ob-delovanju se tudi kmetijstvo ne bo moglo iz-ogniti. Dosedanji razvoj dela s stroji na kmetih kaže, da bo v tem oziru nastala še ogromna pre-kucija. Stroj bo nadomeščal ljudsko ročno delo, prav tako kot v industriji. Človek bo postal strež-nik stroja in s tem znatno znižal potrebo delov-nega osebja. Ta razvoj vidimo že danes. Koliko ljudi so svojedobno potrebovali samo za miate-nje, in koliko časa je to trpelo? Danes se s stro-jem omlati v šestih urah s kakimi štirimi ljudmi toliko, kot nekdanj s štirimi mlatiči ves teden;

pa so mlatili od štirih zjutraj do osmih zvečer. Oranje s pripravnimi železnimi plugi, sejanje s strojem, košenje žita, strojna mlatev, ki obenem žito tudi očisti in pleve spravlja posebej, slamo tudi posebej. Košenje travnikov, obračanje sena, vse to danes že dela stroj. Seveda še ne povsod. Vse to bi pri starem gospodarskem mišljenju pognalo celo vrsto — skoraj večino ljudi iz kmetijskega dela. Toda kam? Industrija in obrt ne bo mogla sprejeti in zaposliti toliko ljudi. Rokodelstvo in trgovina še manj. Namesto člo-veka bo delal pač stroj.

Zaradi tega je treba že sedaj resno misliti na prihodnost!

Kmetje in kmetice,

zlasti pa vi, kmetijski fantje in dekleta, posvetite sedaj pred božičnimi in novoletnimi prazniki ves prosti čas samo za prosvetljenje naše vasi s tem, da pridobivate »Kmetškemu listu« nove naročnike! Ne izpustite prav nobene vasi, marveč pojdite kakor apostoli kmetijskega gibanja od hiše do hiše — voščite vesele božične praznike in srečno novo leto ter širite kmetijski evangelij, ki ni nič drugega kakor večni boj za »Staro pravdo«!

Mladina na vasi

Bodimo močne misli

Narava je tako ustvarila človeka, da je podvržen vsem mogočim slabostim, ki se izražajo na kaj različne načine. Človeški slabiči, zahrbtnosti, lažnjivci po poklicu, goljufi, tatovi, morilci so takšni ljudje, ki nosijo v sebi poleg slabe vzgoje popolnoma prazno duševnost in jih lahko mirne duše uvrstimo med živali, ki znajo govoriti.

Ljudje, ki vsebujejo količkaj zdravih misli, ne morejo nikdar v svojem življenju pasti v prej omenjene vrste človeških izvrškov. Dasi vzgoja včasih odločilno vpliva na vrednost člo-veka, vendar to ni vedno, ker se zgodi, da brez vsakršne vzgoje nastane krepak človek po ka-rakterju in nasprotno. Kolikokrat se sliši: Tako dobri in pošteni so starši in tako lepo so ga vzgajali, sin pa je takšen falot. Vedno torej vzgo-ja tudi ne zadostuje — če je pokvarjeno jedro, če vzgojitelj ni imel močne misli ali s tujo be-sedo, krepke ideje. Vsak človek, ki hoče kaj po-meniti, mora vsebovati krepko idejo.

Samo krepka ideja, zdrava ideja, ki ustvarja napravi človeka močnim in zmognim, da tudi slabiče lahko vzgoji v krepke ljudi.

Temelj

Vsakega človeškega bitja torej sloni v krepki ideji ali misli. Kdor ne vsebuje ideje, razumljivo zdrave ideje, ta je pač v življenju pogostoma podvržen težkim pretresljam ali nasprotno gladko preživi vse spremembe, ker mu je vsa-kršno stalno prepričanje nepoznano. Ti ljudje si-ker še niso tatovi, niti ostala žlahta takšnih ljudi, ampak v življenju nič ne pomenijo, s svojimi dejanji pa ogromno škodujejo splošnim narodnim koristim. Vsi takšni tipi za nas kmetško-mladin-ske pokretaše ničesar ne pomenijo, ali le v to-liko, kolikor škodujejo dobri stvari. Naša dolž-nost je, da vso takšno navlako v svoji sredini očistimo, da vzgojimo idejno močne ljudi, ker samo takšni se lahko prištevajo k normalnemu človeku.

Veličastna proslava v Rogatcu

Vsa prosvetna, kulturna in vzgojna društva iz Rogatca in okolice so priredila na državni praznik, dne 1. decembra t. l., veličastno pro-slavo 20letnice obstoja Jugoslavije. Prireditel-je se je vršila v dvorani hotela »Šporn«, ki je bila do zadnjega kotečka nabita občinstva. Slavnostni govor je imel g. dr. Leskovec iz Rogatca. Za njim so sledile deklamacije in proste vaje slo-venskih krožkov. Za to skupino so nastopili

Edino ideja

napravljajo človeka bogatim na duši, ki tudi v najtežjih časih ne odpove, zato v življenju nekaj pomeni.

Ljudje brez ideje nimajo v svojem življenj-skem poklicu podlage, na katero bi se oslonili, njihov značaj je slab, nanje se ne moreš zanesti, niti niso sposobni sebi kakor tudi narodu ustva-riti kaj koristnega. V svoji okolici neugodno vpli-vajo, ker tudi močnejše ljudi od sebe zavajajo na kriva pota, ker je v življenju silno težavno najti edino pravo pot. Dasi je mnogo idej, ali koristna in ustvarjajoča je menda v našem na-rodu samo ena. So sicer še razni pokreti, ki slo-nijo tudi na idejni podlagi, vendar samo na od-lomkih ideje, zato niso popolni. Kmetško mladin-ska ideja pa sloni na kmetstvu, ki pravi, da so vsi ljudje nujno potrebni, ki z

lastnim delom

ustvarjajo dobrine in vrednote sebi in vsemu narodu. Vsi ljudje, ki delajo, morajo vsakega de-lovnega človeka spoštovati, njegovo delo ceniti in v skupnosti pomagati drug drugemu, ne glede na vrsto poklica. Tvoja vrednost se bo cenila po tem, koliko ustvariš skupnosti in kakšno je tvoje delo, če ni morda ustvarjeno na žuljih tvojega sočloveka. Vsi stanovi so enako vredni, razum-ljivo tisti, ki z delom ustvarjajo. Temelj vsemu pa je kmet, ki živi na zemlji, ki nikdar ne od-pove, zato je pri njem zadnji oslonec, na kate-rem je vsa ideja zgrajena, ki pa odreže vsem stanovom pravičen kos kruha.

Mi, kmetško-mladinski pokretaši, nosilci te mogočne ideje, se v polni meri zavedamo po-slanstva in odgovornosti pred narodom. Mi ne bomo klonili. Hočemo vzgojiti mladi rod po gor-njih načelih, ki bodo prinesla vsem ljudem do-stojno in lepo življenje, kar je končni cilj člo-veških naporov. Paraziti morajo izginiti — tak-šen je zakon dvajsetega stoletja. Tovariši in to-varišice! Stojimo pred novim letom! Naj se be-sede spremenijo v močna dejanja.

skavti in so prikazali razvoj tega gibanja pri nas. Zopet je sledila deklamacija »Ob dvajset-letnici«, za njo pa telovadne vaje odseka fan-tovskih krožkov. Najlepšo skupino pa je pripra-vilo Društvo kmetijskih fantov in deklet iz Do-načke gore, preprosto sicer, vendar tako domačo in privlačno, da je vzbujala pri občinstvu naj-večjo pozornost in navdušeno odobravanje. Na odru, ki je bil okrašen z zelenjem in slikami

kralja Petra II. in blagopok. kralja Aleksandra I. je visela tudi velika slika kmetijskega kralja Ma-tije Gubca. Na prednji strani odra sta levo in desno ponosno držala zelene prapore Društva kmetijskih fantov in deklet dva postavna zastavo-noša. Srebrni konici praporov v obliki kose sta izžarevali v svojem sijju, krasi venec iz zim-zelena, ki sta ga držali naši dve članici pred sliko Matije Gubca pa je še bolj povzdignil sve-čano sliko odra. Na vsaki strani pa so se vrstili kosci v zelenih srajcah, grabljice z grabljami in žanjice s srpi in snopjem v naših krojih. Bila je to prav veseljena in poživljajoča skupina, res-ničen izraz naše slovenske vasi. Sledile so de-klamacije koseca, grabljice in male žanjice. Vsa-ka od njih je bila po svoji vsebini in po izvedbi nagrajena z navdušenim odobravanjem. Nato je nastopil kot govornik predsednik Zveze kmet-skih fantov in deklet iz Ljubljane tov. Kronov-šek, ki je v klenih besedah obravnaval vpraša-nje, zakaj praznujemo državni praznik, kako ga ne bi smeli in kako bi ga morali praznovati. Besede govornika so bile trde in ostre, vendar tako globoke in resnične, ker je pokazal pravil-no smer delovanja vseh slovenskih organizacij v smislu pravilne vzgoje za zavedne državljane. Govor je bil sprejet od nabite dvorane z velikim pritrjevanjem in navdušenjem. Kot zadnja točka v tej skupini je sledila zborna deklamacija koseca in grabljice pod zelenimi prapori »Naše edinstvo« od tov. Jože Daneva, ki je zopet do-segla pohvalno priznanje in pritrjevanje. Za zaključek je sledil skupen nastop vseh skupin. Šolski zbor pod vodstvom g. upravitelja Logarja je ubrano zapel več pesmic. Nazadnje pa je bila uprizorjena »Slika 1. decembra« in bila je odpeta še državna himna. Nastop šolske mladine je prav tako bil zelo posrečen in sprejet z velikim odobravanjem. Celotna prireditev je pokazala, da se posebno mladina zaveda skupnega delovanja za obče koristi in za napredek naše domovine. Iz vsega je sledil klic: Hočemo krepko državo! — Hočemo svobodno domovino!

Središče

Naše Društvo kmet. fantov in deklet se pridno pripravlja na zimsko sezono, ki bo po-svečena idejnemu, dramatičnemu in strokovne-mu delu. Tovariško Zvezo smo naprosili za naj-novejša dramatična dela, ker smo vso ostalo dramatično literaturo že na našem odru ob-delali.

Naš minimalni program bo sestavljen pri-hodnji teden, ki bo pokazal našo moč, odpornost in vrednost kmetško-mladinske ideje.

Mi lahko rečemo, da smo skoraj v polnem obsegu ostali, ali naše želje gledajo naprej k še večjim uspehom.

Šmartno ob Savi

Naše društvo kmetijskih fantov in deklet pri-redi dne 12. 13. in 14. januarja 1939. prosvetni tečaj, ki bo obsegal naslednji program: 1. Slo-venska kmetška zgodovina, 2. Naloga žene v javnem življenju, 3. Moč in vpliv tiska, 4. No-vodobno gospodarstvo, 5. Moč združništva, 6. Organizacija, 7. Kaj je kmetška ideja in 8. Po-men društva kmet. fantov in deklet. Pridno se pripravljamo tudi na vse druge panoge prosvete, ker hočemo naš minimalni program izvesti v čim večjem obsegu. Na tečaju bodo predavali tovariši: Kronovšek, Albrecht, Nemeč, Janhar, Milčičeva itd.

Sv. Bolfenk pri Središču

Dramatski odsek Društva kmetijskih fantov in deklet in pevski zbor »Lipe« vežbata in pri-pravljata lepo veseloigro s petjem »Na Trški gori«, ki se bo predvajala v prvi polovici janu-arja. Delo je najobsežnejše, kar smo jih zadnji čas predvajali, ter obeta za Bolfenčane in okolico res lep užitek.

Ptuj

Šesta seja Okrožja (pododbora) kmetijskih fantov in deklet v Ptuj se bo vršila v nedeljo 18. decembra t. l. ob 1/8. uri zjutraj v Narognem domu v Ptuj. Na dnevnem redu je poleg tekočih zadev tudi prireditev prosvetno-organizatoričnega tečaja za kmetijske fante in dekleta.

Jožko Tomažič s. r.,
predsednik.

Iz Zveze

Pozivam vsa tovariška Društva kmetijskih fantov in deklet, da vsa poročila o društvenem delu nemudoma pošljejo Zvezi.

Ivan Nemeč
načelnik tiskovno-propagandnega odseka

Mlatič

zaradi slabega vremena, deževja in bolehnosti ta teden ne bo nič mlatil, ampak si bo po dolgem garanju privoščil malo oddiha. Saj mu ga menda ne boste zamerili.

Položnice

V današnje številke »Kmetijskega lista« smo priložili vsem cenjenim naročnikom položnice s prošnjo, da bi se jih poslužili še pred novim letom.

Ob tej priliki prosimo vse one, ki imajo na letošnji naročnini še kake zaostanke, da te nakažejo skupaj z naročnino za leto 1939.

Sv. Bolfenk pri Središču

Lansko leto ustanovljena Podružnica sadjarkega in vrtnarskega društva bo imela v nedeljo, dne 18. decembra t. l. popoldne ob pol 3. uri v tukajšnji šoli svoj I. redni občni zbor in ob tej priliki tudi predavanje o temi: »Kako naj oskrbujem sadovnjak, da bom pridelal lepo in za trg primerno sadje«, ki ga bo imel gosp. Ivo Bregant, pomočnik sreskega kmetijskega referenta iz Ptuja.

Sadjarji, ki še stojite ob strani, pridružite se tej dobro delujoči strokovni organizaciji!

To in ono**Uničevanje židovskega gospodarstva v Nemčiji**

Nemški gospodarski minister dr. Funk je izdal odredbo o razlastitvi židovskega premoženja in o odtegnitvi židovskega razpolaganja z vrednostnimi papirji. Pokrajinske upravne oblasti smejo Židom od primera do primera naročiti prodajo njihovih hiš ali njihovega zemljiškega posestva, če se izkaže, da je to v državnem ali nacionalnem interesu. Po uradnem tolmačenju te odredbe hoče nemška vlada z njo preprečiti spekulacije s prodajami židovskega premoženja, ki so se že zelo razvile.

Svoje vrednostne papirje morajo Židje v teku enega tedna položiti pri kaki devizni banki. Brez posebnega dovoljenja gospodarskega ministarstva ne smejo več z njimi razpolagati. Posamezni dragoceni predmeti iz zlata, srebra, platine, dragulji in biseri so prav tako izvzeti iz židovskega svobodnega razpolaganja. Odprodati jih smejo samo na uradnih nakupnih mestih, kupovati pa jih sploh ne smejo več in tudi ne zastavljati razen v izjemnih primerih, če dobe za to izrecno dovoljenje.

Božična drevesca

Za božična drevesca nekateri izsekavajo brezobzirno najlepša mlada debelca, češ da morajo gozd prerediti. V okolici velikih mest nastajajo tudi precejšnje škode radi tatvin božičnih drevesc. Na podlagi naredbe glede sekanja

in prodajanja božičnih drevesc opozarja mestno poglavarstvo v Ljubljani, da je sekanje mladih iglastih dreves za božična drevesca v nedoraslih gozdovih prepovedano. Sekati in prodajati v prebiralni sečnji se smejo samo drevesca, ki se dajo izločiti za čiščenje in redčenje gozda. Kdor bo prodajal ali prevažal božična drevesca, bo moral dokazati njihov izvor s kolkovanim potrdilom županstva občine, v območju katere so bila posekana. To potrdilo, ki ga izda župan, po predpisanem vzorcu mora imeti oseba, ki prodaja ali prevažata božična drevesca vedno pri sebi ter ga mora pokazati na zahtevo gozdarstvih, javnovarnostnih, dohodarstvenih in tržnih organov. Imenovano osebo bo strogo nadziralo dobavo, prodajo, izvoz in uvoz božičnih drevesc ter se bo za vsak prestop gozdnopolijskih in kazenskih predpisov uvedlo kazensko postopanje.

Pametni gospodarji bodo gotovo sami toliko uvidevni, da bodo spoznali, kaj je prav in kaj ni. Trenutna korist, ki na drugi strani povzroči trajno in občutno škodo, je za vsako gospodarstvo hud udarec. Zato je tudi v tem pogledu — kakor povsod na gospodarstvih — v prvi vrsti treba gospodarsko računati in ravnati.

Kmetijsko gospodarstvo v Nemčiji

Na velikem kmetijskem kongresu v mestu Goslar je imel nemški minister za prehrano govor v katerem je obrazložil naloge, ki jih bo nemško kmetijstvo moralo v prihodnjem letu obvladati. Podrobno je prikazal razvoj nemške kmetijske proizvodnje in izvajal med drugim:

Žitni pridelek je vrgel letos okoli 26 milijonov ton, kar pomeni doslej največjo žitno letino; zato pa je letina krompirja letos slabša za kakih pet milijonov ton in je dala le nekaj nad 50 milijonov ton. Pridelek sladkorne pese je sicer dvakrat tako velik kakor leta 1932., toda precej manjši od lanskega leta. Proizvodnja masla je od leta 1932. do danes poprečno narasla, toda letos bo prav tako manjša od lanske. Nemčiji še vedno primanjkuje masla in mesa. Proizvodnja mleka bo treba pospeševati zgolj z narodnogospodarskih in ne morda agrarnopolitičnih vidikov, kakor se je to delalo doslej.

Končno je minister poudaril, da bo moglo nemško kmetijstvo napredovati ako se za vselej odpove načelom liberalnega in kapitalističnega gospodarstva. Zelo hud problem je tudi vprašanje prevelikega kmetijskega odseljevanja v mesta, dočim zahteva interes ohranitve nemškega naroda, da se žena v nemškem kmetijstvu, ki je sedaj preobremenjena, kolikor mogoče razbremeniti.

Angleži in Japonci

Angleška politika je vedno lokava in previdna. Narekujejo jo v prvi vrsti trgovski interesi, zato je tudi Anglija v času, ko je začela Japonska napadati Kitajsko, zavzela nevtralnostališče, čeprav je vedela, da imajo Japonci osvajalne namene. Sedaj so Japonci pričeli ogrožati tudi angleške gospodarske interese na Kitajskem, zato so v Londonu postali nejevoljni. Te dni so v lordski zbornici razpravljali o položaju na Daljnem vzhodu in celo narahlo posvarili Japonce in namignili, da bo angleška vlada

eventualno pomagala Kitajski, zlasti s krediti, če v Tokiu ne bodo postali bolj uvidevni.

Vprašanje je, kako močne se čutijo Japonci. Od tega je odvisno, kaj bodo ukrenili na angleško namigavanje.

Splošna vojaška obveznost

bo po novem vpeljana na Madžarskem. Minister za narodno obrambo Bartha je to nedavno napovedal na konferenci vladne stranke. Po načrtu bodo uvedli obvezno vojni službo načelno za tri leta, vendar pa bodo praktično vojakji služili samo dveletni vojaški rok. Izvzeti bodo obvezniki, ki služijo v strokovnih četah, kjer bo vojaški rok znašal tri leta. Vojaška služba se razteza na vse osebe od 18. do 45. leta starosti. V slučaju vojne lahko pozovejo na službovanje v vojsko vse moške in ženske od 14. do 70. leta starosti. Vse tovarne in vsa podjetja pridejo v slučaju vojne pod vojno oblast. Vojni minister Bartha je poročal tudi o sedanji vojaški moči Madžarske in dejal, da bo vlada posvetila veliko pozornost predvojaški vzgoji. Ta vzgoja se bo začela z 12. letom, končala pa z 18.

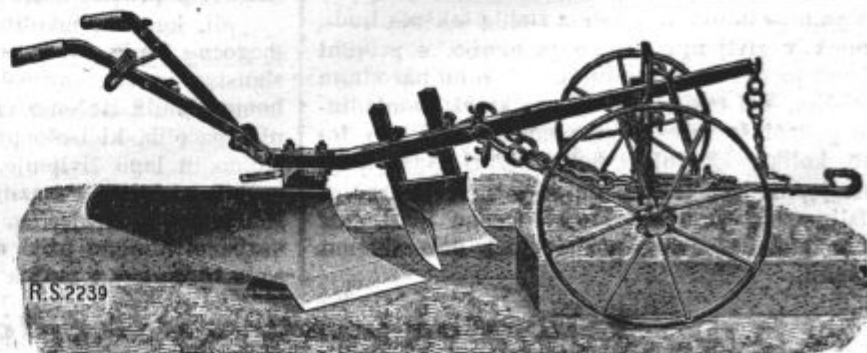
Ameriška pšenica

Angleški lastniki mlinov so končali pogajanja za nakup 500.000 ton pšenice v Zedinjenih državah. To je največji nakup, kar so jih doslej izvršila angleška mlinarska podjetja. Ponokod so se razširile vesti, kakor javlja Reuter, da so angleški mlinarji nakupili to pšenico v obrambne namene. Mlinarji sami pa izjavljajo, da je to čisto navaden zasebni trgovinski posej in da so kupili toliko pšenice v tem trenutku zato, ker jim je nizka cena ugajala. Pšenico bodo začeli prevažati v Anglijo po 1. januarju l. 1939., to je tedaj ko po novem trgovinskem dogovoru med Anglijo in Zedinjenimi državami na uvoz žita ne bo več carine.

Tako bo Anglija tudi s hrano temeljito založena in preskrbljena za vsak primer, ki bi jo utegnil iznenaditi.

Agrarna reforma na Madžarskem

Na občnem zboru madžarskih veleposestnikov je minister za kmetijstvo grof Teleki povedal jasno, kako namerava vlada izvesti agrarno reformo. Rekel je: Vlada misli ustanoviti številne manjše posestnike, katerim se bo dodelila zemlja v zakup. Agrarna reforma, je rekel, se bo dotikala v glavnem posesti, ki je last tujih državljanov, delniških družb, bank in posesti, ki je po drugih določbah tamošnje zakonodaje nerazdeljiva.

SACK-OVI PLUGI so najboljši!

Dospela je nova pošiljatev Sack-ovih plugov. Naročite fako, ker je pričakovati podražitev surovin in s tem tudi plugov. Dalje nudimo po ugodnih cenah razno drugo kmetijsko orodje, stroje, zaščitna sredstva, umetna gnojila in razna hraniva ter druge potrebščine. V zalogi jih ima **Kmetijska družba in njena skladišča v Celju, Konjicah, Mariboru in Novem mestu**

Domači dogodki

† Franc Podbršček. V nedeljo dne 11. decembra t. l. zvečer, je v Ljubljani po dolgi in težki bolezni preminul g. Franc Podbršček, star 62 let. Pokojnik je bil oče gdč. Pavle Podbršček, uradnice Zveze kmetiskih fantov in deklet v Ljubljani in gdč. Anice Podbršček, uradnice v odv. pisarni dr. Mačka v Ljubljani. Rajni je bil izredno blagega značaja, skozi vse življenje delaven in skrben družinski oče in splošno priljubljen. Imel je veliko razumevanje za prosvetni napredek, zato se je vedno aktivno udeleževal v raznih prosvetnih organizacijah. — Pokojnik je bil pokopan v torek 13. t. m. popoldne ob veliki udeležbi ljudstva. Lep pogreb in številni vencji in šopki so pričali o veliki priljubljenosti pokojnika. Bodi mu lahka slovenska gruda — vsem svojcem pa izrekamo svoje globoko sožalje!

× Mlekarsko društvo za Ljubljano in okolice opozarja svoje člane (kmetovalce) na redni občni zbor »Mlekarskega društva«, kateri se vrši dne 18. decembra 1938., ob 9. uri v restavraciji pri »Levu«. Ker je med drugimi zelo važna točka dnevnega reda Povišanje cene mleku, se vsi mlečni producenti naprošajo, da se istega zanesljivo udeležijo!

× V Studencih je nenadoma umrla Ana Z. Preiskava je dognala, da je bila vzrok smrti nestrokovnjaška odprava telesnega plodu. Kot osumljenko pri tem delu so orožniki prijeli Rozalijo N. ter jo po kratkem zaslišanju izročili sodišču.

× V Podložju je 33letni posestnikov sin Simon Melovnik zažgal očetovo hišo. Pri razpravi na sodišču v Mariboru je sedaj izjavil, da je storil to zaradi tega, ker mu oče ni pustil peči kostanja. Sodni zdravnik je ugotovil, da je Melovnik duševno zaostal, da pa je za svoje dejanje odgovoren. Obsojen je bil na 2 meseca stroge zapora, pogojno za dobo 2 let.

× V Rogoznici je brezposelni delavec Anton Jančič v spanju padel s skednja posestnika Gojčiča in se tako pobil, da je po prevozu v pljuško bolnišnico podlegel poškodbam.

× Sadjarska podružnica v Cerkljah pri Kranju sporoča, da bo žrebanje srečolova, ki je bilo preloženo, nepreklicno dne 26. t. m. ob 15.30. Vabljeni so vsi prijatelji sadjarstva, da pohite z nakupom srečk.

× Kletarsko društvo v Ormožu priredi 20. t. m. vinsko razstavo in sejem. Vzorčno vino za razstavo je treba dostaviti do 19. decembra dopoldne.

× Pri Trbovljah se je na železniški progi smrtno ponesrečil kovač Slavko Blatnik. Čeprav so bile zapornice spuščene, je hotel prekoračiti železniško progo, pri čemur ga je zgrabila lokomotiva drvečega brzovlaka in ga tako strahovito razmesarila, da je takoj izdihnil.

× V Hrvatskem Zagorju so se letos v izredno velikem številu pojavili hermellini, zaradi česar ljudje sodijo, da se je treba nadejati ostre zime.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1939

× Pri Sv. Lenartu je pogorela parna žaga posestnika Maksa Šumana. Požar, ki je napravil nad 200.000 din škode, je nastal zaradi kratkega stika. Rešili so le nekaj strojev elektrarne, ki je bila nameščena v poslopju parne žage.

× V Radvanju je čevljarski pomočnik Jožef Topolčnik v prepiru zabodel v srce mariborskega izvoščka Franca Šumandla. Peljala sta se skupaj, v prepiru je Šumandl prisolil Topolčniku zaušnico, ta pa je pograbil nož in zabodel Šumandla v srce, da je izkrvavel. Konja sta peljala kočijo z umirajočim gospodarjem sama domov, morilec pa je po dejanju pobegnil, vendar so ga orožniki že prijeli in izročili sodišču.

× V Ptujju je ukradel lastnega otroka 36-letni posestnik P. iz Popove. Z ženo sta se doma vedno prepirala in je mož ravnal tako grdo z njo, da mu je z otrokom pobegnila v Ptuj k svoji sestri. To je moža tako razburilo, da je privihral v Ptuj, ženo in svakinjo krepko naklestil, otroka pa vzel in jo naglo odkuril.

× Na Fruškij gori je zadnje čase zapadlo precej snega. Snežilo je tudi v okolici Splita. Posebno veliko snega pa je padlo letos v Liki.

× Iz celjske jetnišnice je pobegnil 50letni kaznjeneec Jernej Korošec, ki je imel odsedeti

Iv. Nemec:

Sandžak do Plevlja

Čudno nam je bilo v dušah ob vrnitvi; cesta se je tiho vila skozi mogočne gozdove, edino črede ovac so z zvončki motile spokojstvo, ki se je tako neprijetno stisnilo v našo notranjost. Dasi smo pustili mnogo truda v tej divji in lepi puštinji, nismo čutili toliko telesne, kolikor duševno utrujenost. Pero je preskromno, da bi točno opisalo vse vtise in skoraj nadnaravni vpliv takšnega gozdnega požara na človeško bitje. Kmalu smo prispeli na glavno cesto in se precej hitro pomikali naprej. Mule in mezgi so sicer drobno stopicale, vendar je tudi droben korak bil izdaten, da smo se že v prvih popoldanskih urah znašli v dolini Čehotine in kmalu nato v Plevlju.

Se danes nisem izgubil globokega vtisa prirodnih sil, ki so druga drugo uničevale, kakor da jih ni ustvarila ista priroda. Neizbrisno mi bo ostalo v duši: Pogled na padajoče in goreče smreke, ki so v vsej obsežnosti plameneče padale v globine... V vsej notranjosti sem občutil neki odpor, srce se je stisnilo, spomnil sem se gorečega človeka, ki se že stoletja in stoletja prižiga, gori — in ves uničen pada v nič — v strašne jame človeškega blata! Počasi so prvi vtisi ponehali, vsakdanje vojaško življenje je nastopilo normalno pot — ali mogočnosti narave

še 24 dni kazni, po tej pa 5 let pridržka. Koj po begu je v Spodnji Hudinji vlomil v neko gostilno ter odnesel več obleke in čevljev.

× Pri postaji Rače-Fram je skočila pod vlak 17letna tovarniška delavka Katarina Krivec. Kaj jo je pognalo v tako žalostno smrt, ni bilo mogoče dognati.

× V Slovenjem Gradu so pred kratkim izročili prometu Zdravstveni dom in Protituberkulozni dispanzer. Obe zdravstveni ustanovi sta za kraj velikega pomena. Upravnik Zdravstvenega doma je dr. Maks Pohar, šef dispanzerja pa primarij dr. Simoniti.

× V Zavinah pri Zagorju je klal prašiča preužitkar Ivan Kovač. Ko je pričel zaklano žival čistiti, je omahnil nanjo in izdihnil. Zadel ga je kap.

× V Mariboru je slinavka in parkljevka prenehala, zato so zopet dovoljeni živinski sejmi.

× »Totega lista« 19. (božična) številka izide v soboto 17. t. m. Uredništvo in založništvo se je posebno potrudilo, da bo izbrana vsebina v sliki in besedi ustrezala željam vseh številnih čitateljev. Ze danes pa posebej opozarjamo na novoletno številko, ki bo zelo povečana, vsebinsko pa bo visoko prekašala vse dosedanje. Naročila sprejema uprava »Totega lista«, Maribor, Cvetlična 12. Posamezne številke se dobe a din 1:50 v vseh trafikah.

× V Št. Vidu je bil pri nekem podjetju zaposlen 35letni Jakob Krmelj, ki se je pred kratkim poročil. Takoj prvi dan po poročni noči pa se je s kolesom odpeljal z doma in šel prostovoljno v smrt. Skočil je v Savo, ki je zdaj v Zagorju naplavila njegovo truplo. Svoje imetje je zapustil ženi, vendar ji v pismu ni niti omenil, kaj ga je pahnilo v obup.

nisem nikdar prej in nikdar pozneje občutil v takšni veličini!

Na obisku pri kmetu

V smeri proti Gorazdi smo pogostoma hodili na vojaške vaje, tudi do 20 km daleč. Ob vseh takšnih priložnostih sem izkoriščal prosti čas, da sem spoznal kmeta, ki je gospodaril na tistih krških planinah in skozi tisočletja ohranil svoj jezik, običaje in vero. Mislim tukaj na pravoslavne Srbe, ker v tem delu skoraj ni bilo najti muslimana. Spominjam se, da smo počivali na vrhu kote 902 (obronki Čemerna). Na južni strani je bila k ogromni skali stisnjena bajta, deloma sezidana iz kamenja, deloma iz lesa. Šel sem povprašati po kislem mleku, ki se po nekaj urnem hodu zelo koristno prileže.

Gospodarja sem našel pri popravku ograje, dva fantiča sta nedaleč vstran pasla ovce, žena je mesila ovsenjak.

»Kako si družje,« ga vprašam.

»E, dobro, gospodine! Šta češ. Ima leba, fala Bogu, i živi se.«

»Jeli dobro rodilo ove godine,« vprašam naprej.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadr. z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa cesta 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po 4%

Za vse vloge nudi popolno varnost. — Otvarja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle. — Vlagajte svoje prihranke v najstarejši slovenski denarni zavod!

vloge proti odpovedi po 5%

>Bogami jes! Odavna več ne pamtim ovakvog roda. Vala ima zob i raži, a i ječam nije loš.<

>E, onda nećeš, da stradaš! — Nego — šta sam hteo, da te pitam, imaš li kiselog mleka!<

>Sačekaj ti malo, odmah ću da ti kažem.< Odšel je v koč, jaz sem medtem preštel križe njegovega žitnega pridelka. Bilo je 6 križev rži, 4 križi ječmena, oves pa še ni bil požet. Šest križev rži, štiri ječmena, mi je šinilo skozi možgane, za 6 člansko družino?! In pravi, da je dobra letina...

>Baš nisi potrevio, gospodine. Znaš, ima djece, pa to sve lagano ode! Nego doneo sam ti lešnika, ako hočeš. Ove godine, fala Bogu, ima jih dosta, evo ti celu kesu, daj i tvojim drugovima.<

Potem se je čisto približal k meni in z nekim posebnim ponosom zaupno jame pripovedovati:

>Znaš, imam i ja sina u vojsci!<

>Zbilja!<

>Bogami, jes!<

>A gde ti je?<

>U Splitu, gospodine.<

>Kako to? Pa zār može da izdrži Dalmaciju; naime tamo je vručina?<

>Kako da ne. Još malo, pa će kući. Da ga vidiš kakav je moj sin, već je kaplar — e, zna on da uči!<

>Čestitam ti, čiko, neka ti je sa srečom, nego — kaži ti meni, kako proživiš zimo sa ovim rodom, čini mi se, da je to malo.<

>Bogami, nije! Znaš — malo leba, malo mljeka i koje parče ovčetine i dobro se proživljuje. Neverjetno sem ga gledal in iskrene črne oči in občudoval skromnost sina planin, teh kršnih planin, ki so tolikokrat krvavele v borbi za svobodo.<

Italijanska izvozna tvrdka poljedelskega orodja išče prvovrstne zastopnike za Jugoslavijo. — Nudijo se ugodni pogoji. Zaradi pogajanj se je obrniti na **Ditta Santini & Rovelli — Padova (Italija)**

>E, fala ti gardo, moram da idem, fala ti i na lešnicima.<

>Nema na čemu, gospodine; baš mi je milo, što si došao kod mene. Odakle si, nisi mi kazao, gospodine!<

>Ja sam Slovenac, znaš, tamo od Maribora.< >Slovenac!< je vzkliknil in me še enkrat premeril od vrha do tal.

>Baš mi je milo, da te vidim. Pozdravi ih, kad dodješ kući. I moj sin je sa Slovencima, pa kaže, da su dobri ljudi.<

Stisnila sva si roke, krepko in moško ter šla vsak na svojo stran.

Nemirno sem mešal lešnike v žepu, misel mi je zajela občudovanje tega človeka, ki zadovoljen živi v tem planinskem kršu; šest križev rži in nekaj ječmena mu pomenijo bogato letino, lešniki so edini sad. Samo ovca (pešterska) mu nudi vse tisto, kar je za njega pravi luksuz. Iz kamenja pobira drobno travo, pravi čudež je, kako išče osamele travke, ki jih še ni požgalo sonce v tistem večnem kamenju. S spoštovanjem sem se še enkrat ozrl nazaj, možakar mi je pomahal v pozdrav, ni se mogel ločiti od mene, ki sem ga tudi nesel s sabo v svoji notranjosti. O, ti sin kršnih gorā — tvoja preproščina in ljubezen do svoje skromne zemlje! Ne, takšni narodi morajo rasti in se razvijati, takšni narodi ne morejo propasti. Ponovno sem se ozrl in spet mi je pomahal...

Zdravstvuj, ti sin zemlje in svobode! Da si mi zdrav, kmet, ki tako skrbno čuvaš tudi gola kamenje! Moja duša je bila polna — objel bi ves svet — novih upov mi je dal sin gorā!

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Sejmi

- 18. decembra: v Dolnji Lendavi.
- 19. decembra: v Brežicah, Teharjih.
- 20. decembra: v Ormožu, Ptuju, Dolnji Lendavi.
- 21. decembra: v Ljubljani, Krašnji pri Kamniku, Celju, Ptuju, Trbovljah, Laškem.
- 22. decembra: v Šmihel-Stopičah, Turnišču, Dol. Lendavi.
- 23. decembra: v Mariboru.
- 24. decembra: v Brežicah, Celju, Trbovljah.

Vrednostni papirji

2 1/2 % Vojna škoda	din 461—463
7 % investicijsko posojilo	din 98—99
7 % Drž. hipotek. banke	din 100—101
6 % begluške	din 90—91
4 % agrarne	din 60—61
7 % Blair posojilo	din 90—91
8 % Blair posojilo	din 96—97
Privilegirane agr. banke	din 217—218
7 % stab. posojilo	din 97—98

Vrednost denarja

s primom

1 ameriški dolar	din 43—
1 nemška marka	din 1745
1 švicarski frank	din 10—
1 angleški funt	din 206—
1 češko-slovaška krona	din 150
1 italijanska lira	din 231
1 francoski frank	din 116

Važnejša radio predavanja

od 18. do 25. decembra 1938.

Nedelja, 18. dec. 17:00: Gospodarjenje z gozdom.

Ponedeljek, 19. dec. 18:00: Zgodovina psihatrije. — 18:40: Zimski ljudski svetniki.

Torek, 20. dec. 11:00: Naši izseljenci po izvenevropskih državah. — 18:40: Problem malega naroda. — 19:30: Ljubljana izza osvoboditve domovine.

Sreda, 21. dec. 18:00: Nekaj o jezikih in njihovi zemljepisni razširjenosti. — 18:40: Dolenjski gradovi. — 20:00: Cankarjeva proslava o priliki 20letnice smrti.

Četrtek, 22. dec. 19:30: Zasluga jug. dobrovoljcev za naše osvobojenje.

Petek, 23. dec. 18:00: Božič v družini. — 19:50: Smučanje, naš ljudski šport. — 20:00: O zunanji politiki.

Sobota, 24. dec. 18:40: Božični običaji naših pomorcev.

Kmetški hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavlj: Kmetškimdom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vetbarvni tisk hitro in poceni!

**TISKARNA
MERKUR**

LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

I. Z. I. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

(v lastni hiši)

Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žlindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čilskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne Ilvac, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.